

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre — — — 4 K.
 Fél évre — — — 2 K.
 Negyed évre — — — 1 K.
 Egyes szám — — 20 f.

AZ ERDŐ

Hirdetés:
 egy hasábos garmonászedés milliméter soronként 10 fillérrel, táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfaj szedés másfélszerezes egységárral számított. — Az egész oldal négy hasáb széles.

Előfizetőknek az álláskezeslet és kínálat rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Szerkeszti.

BALOGH ERNŐ

m. k. főerdőmérnök.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, V., Alkotmány-utca 6. szám alá küldendő. Ide intézendők a lap szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő» szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők. Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalán származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározandó módon — e lapra előfizető erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Előfizetési felhívás.

Felkérjük t. olvasóinkat, hogy lapunk előfizetésének megújítása iránt mielőbb intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

TARTALOM.

A mérgekről, valamint az erdőben és a mezőn gyakrabban előforduló mérges növényekről. (Kovács Aladár.)

A por. (Hathalmi Gabnay Ferencz.)

A nyugdíjtörvény revíziója. (Balogh Ernő)

Vadászat a Száván túl. (Gy. Gy. K.)

Gazdasági tanácsadó: Miként kell a földet megmunkálni, hogy minél nagyobb termésünk legyen? (bl.) — Paizstetvek elleni szer. — Madárijesztő. — Veteményes ágyak öntözése. — Oleander szaporítása.

Különfélék: Kiténtetés. — Oroszország fakereskedelme. — Medvét lőtt. — Haláleseti segély. — Nyugdíjbiztosítás. — Agyonlőtt vadász. — Időjelzés.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

Szerkesztői üzenetek.

Tárca. Ibolyanyíláskor. (Szalagyi Emilné.)

A mérgekről, valamint az erdőben és a mezőn gyakrabban előforduló mérges növényekről.

(Vége.)

Irta: Kovács Aladár, m. kir. főerdőmérnök.

A gombákat a dús fehérnyetartalom jellemzi; innen van az a tulajdonságuk is, hogy igen könnyen bomlanak fel és bomlási termékük mérgező hatású. Általában a gombákat élvezhetőségi szempontból három csoportba osztjuk és azt mondjuk, hogy ebből a szempontból vannak ehető gombák, gyanus és mérges gombák. Ehetőknél nevezük azokat a gombákat, a melyek mérgező tulajdonsággal nem bírnak és azért az embernek kiválóan tápláló kellemes csemegét szolgáltatnak. Gyanusak azok a gombák, amelyek csak bizonyos készítési mód mellett élvezhetők, máskülönb pedig az emberi szervezetre kártékony hatásúak. Mérgesek azok a gombák, a melyek az emberi szervezetbe jutva mérgezést, betegséget, sőt halált is idéznek elő.

Biztos ismertető jelünk arra nézve, hogy egy élénkbe tett, vagy az erdőben talált gombáról megmondhassuk,

hogy a három csoport melyikébe tartozik, nincs, azért azt a gombát, a melyet nem ismerünk, legalább is tartsuk gyanusnak és őrizkedjünk élvezetétől, mert vigyázatlanságunk végzetes következményekkel járhat.

Minden olyan gomba gyanus, a melyet túlságos nedves időben szedtünk, vagy a melyben már álcák, pondrók találhatók; ez utóbbi ugyanis már a bekövetkezett feloszlásnak a jele. Ha a gombának undorító szaga vagy csipős, émelyítő, keserű íze van, vagy megtörve a törési lapon színét gyorsan változtatja, tartózkodjunk tőle.

A nagy árnyékokban, kutakban, pinczében nőtt gombák legalább is gyanusak.

Nevezetesebb mérges gombák:

A légyölő galócza. (*Agaricus muscarius* L.) a legmérgeesebb gombák egyike; ez annál veszedelmesebb, mert fiatal korában, mikor még a föld színén vagy az alatt fehér burokba burkolva található, nagyon hasonlít a kellemes csemegét szolgáltatató, úgynevezett úri gombához (császárgomba, királygomba), és ez utóbbi éppen ezért vele könnyen felcserélhető, a mi már nem egyszer okozott súlyos kimenetelű bajt.

Mikor már a fehér burokból kipattan, akkor színe pirosas lesz, míg a császárgalócza szép, narancsszínűvé válik. A gomba kalapja igen szép szabályos és bőre már néhány napos korában a kalap szélével párhuzamos vonalakban repedezik meg. A repedésnél a bőr felferdül és a gomba feje úgy néz ki, mintha fehér bibiresekkel lenne behintve. Ez az utóbbi tulajdonsága és pirosas színe a fő ismertető jel, a melylyel a császárgalóczától megkülönböztethető; utóbbinak narancsszínű sima kalapja soha sem kap repedést.

Nem szereti a nagyon árnyékos és nedves helyeket s azért inkább tölgyerdőkben található, mert a tölgyesek ritkás erdőket szoktak képezni. A gombának íze és szaga alig van s ha a jóféle császárgomba helyett valaki megeszi, 4—5 óra múlva érzi a hatását, a mely hasfájásban, nyugtalanságérzetben, félelemben, tagreszketés, szédülés, szélhűdés, őrjöngésben, nyálfolysásban, szomjúságban nyilvánul és nem ritkán, ha a kellő segítség kéznél nincs, halállal végződik. Legjobb ellenszere a hánytató, még pedig az első jelnél azonnal,

mert ha már 4—5 óráig van a mérgező anyag a gyomorban, akkor egy része a belekbe is eljut és onnan nehezebben hajtható ki, mint a gyomorból.

Tejjel megfőzve a köznép a legyek irtására szokta használni, nevét is innen vette.

A sátlánygomba (Boletus Satanas Lenz). A tinorúfajok közé tartozik, kalapjának alsó része likacsos. A gomba színe vereses sárgabarna, kalapja belül kissé ragadós; kalapjának alsó felén levő likacsok sárgásak, végük pirosas színű; szára bíborvörös. Ha kalapját eltörjük, sárgás húsa megkékül, dió ízű, édes és émeletyítő. Igen mérges gomba, mely ritkás erdőben terem és belsőleg véve kínos hascsikarást, vérhányást, vérszékelést, gyomorgyuladást, felpuffadást és halált okoz. Ellenszere, míg orvos nem jó, olaj, tej, székfű-tea, meleg borogatás a hasra, és ha a belek kitisztultak, kétóránként 4—5 csepp ópium-tinctura.

Hánytató galócza (Agaricus emeticus. Kub.) igen hasonlít a légyölő galóczához, de kalapja nincs bibircsekkel behintve, íze igen csipős, égető, szaga oly erős, hogy könnyezést okoz és tüsszentésre ingerel. Egyetlen ily galócza szédülést, ájulást és hányást idézhet elő, annyira mérgező hatású. Szerencse, hogy hánytató tulajdonságánál fogva a szervezet könnyen és hamar megszabadul tőle. Ellenszere a hányás bekövetkezése után a hideg víz bőséges ivása.

Az anyarozs (Secale cornutum Beld.) A rozs kalászában gyakran látunk kardalakú kékesbarna nagy szemeket kiállni; ezeket a nagy kékesbarna szemeket anyarozsoknak nevezzük. Egy veszedelmes mérges gomba, mely a rozsossal együtt néha liszté öröltetik és így kenyérbe jutva, nehezen gyógyítható bajokat okoz, az emlékező tehetséget megrontja, butaságot, tagreszketést

és azt az érzést idézi elő, mintha a testen hangyák mászkálnának. Ellenszere a hánytató, míg orvos jó. Ez a gomba egy hatalmas gyógyszert, az *ergotint* szolgáltatja, melyet az orvosok belső vérzések csillapítására használnak.

A mérges gombák közé tartozik még a csikaró galócza, a mérges vargánya, a veres tinorú és sorozzuk ide mindazokat, melyeket nem ismerünk; ha mindezek élvezetétől tartózkodunk, úgy kevesebb élvezettől fosztjuk meg magunkat, mint a mennyi veszedelem fenyeget bennünket az által, ha az ismeretlen gomba élvezésénél a szükséges elővigyázat elmulasztjuk.

A por.

Irta: *Hathalmi Gabnay Ferencz.*

Budapestről a szentendrei viczinálissal jutunk Aquincumba, egy régi római város kiásott maradványaihoz. Ez a holtak városa.

Valamikor egy római légió, vagy a mint most mondanák: egy hadtest vagy hadosztály feküdt ott. Csupa katona egy helyt, hosszabb időn át, magában meg nem él, hát megtelepedett ott mindenféle sütő, mészáros, szabó és más iparos is, kiknek némelyike meg is szedte magát s a rendesnél költségesebben építkezett, a mint az most is előfordul.

Azután haza hívták a légiót s azzal széjjel rebbenetek azok is, a kik a katonaság élmezésére, ruháztatására és mulattatására vállalkoztak. Ingóságait elvették, házaik, templomaik, sírboltjaik s cirikuszuk, vagyis az amphitheatrum ott maradt, üresen, elhagyatva.

Azután futóbetyárok tanyáztak benne, azok is oda-

TÁRCZA.

Ibolyanyíláskor.

Irta: *Szalagyi Emilné.*

Itt a tavasz újra! A sejtelmes, édes, sokatigérő tavasznak első napja! Mindenütt virág fakad, szép fehér, sötétkék is, apró virágok, miknek illata bebalzsamozza a levegőt, a játszi szellő pedig elviszi mindenüvé, mert ebben nincs különbség, ezt élvezheti a szegény ép úgy, miként a gazdag.

Egy villa nyitott ablaka mellett két férfi ül komoly beszélgetésbe merülve. Az idősebbik olyan bágyadt, érdeknélküli tekintettel néz a messzeségbe, a mivel akaratlanul is provokálja a figyelmet. Arczán meglátszik, hogy most nem ura magának, hanem gondolatai, emlékei ragadják magukkal, mint a könyörtelen őszi szél a száraz falevelet.

— Látszik, hogy ön még az élettől az abszolút nagy dolgokat várja, — fordult mellette ülő társához, a ki dicsőítette a tavaszt és fiatal lelke szédítően merész álmokkal volt tele.

— Mikor annyi sok szépet ígér az élet! — Ebben a felkiáltásban benne volt a fiatalság minden hívósége s szinte átszellemülve nézte a tavasz ragyogó pompáját.

— Igen, az élet rendszerint nagyon sokat ígér és keveset vált be, avagy beváltja az ígért sokat, de a másik oldalról elvesz mindent. Mennyiért nem adnám, ha most is tudnék örülni a tavasz jöttén! A szép erős lelkek fényes alkotásai, a természet ezer változatú pompája ma már nem tudják gyönyörködtetni a lelkemet. Keresek valamit és — nem találok. Úgy van azzal az ember, hogy mindég az után vágyódik, a mije nincs s ha nehéz küzdelemmel elérte azt, akkor már a lelke mélyén ott van egy újabb vágyódás. És ez addig tart, míg egyszer az emberi test vétót mond s azután viheti a legújabb vágyát a másvilágra.

— Más úton keressük az örömet, boldogságot; különféle célokért küzdünk, fáradunk és későn veszszük észre, hogy e lázas, nyugtalan keresés közben szívünket a legigazibb boldogságtól fosztottuk meg. — Hangja szomorúan csengett, homlokán élesen kivált a két mély barázda, mit az élet a sok küzdés és nehéz előretörés közben vésett oda.

— Ön mondja ezt? — Ön, az irigyelt nagy ember

hagyták, előbb azonban felgyújtották azt a tetőt, a mely alatt oltalmat találtak. Így azután az eső felázta, a fagy szétvetette s a nap heve elporlasztotta, kiszáritotta a falakat, a melyek összeomlásuk közben törmelékükkel saját magukat temették el, de csak addig, a míg a fal a törmelékig leért, vagy pedig a törmelék a falig felért.

Mikor azután már fal és törmelék is kiegyenlített, mi temethette el együttesen ezeket? Mert hiszen mélyen a föld alól kerültek ki az 1870-es években. Előbb szántottak, vetettek, arattak fölöttük s csak akkor bukkantak rájuk, a mikor egy markos legény véletlenül épen ott eresztette be mélyebbre az ekét, a hol valamely romrészlet sekélyebb mélységben volt, úgy, hogy azt kifordította.

Ezen elgondolkodva, ha a közeli Dunához megyünk, látjuk, hogy annak vize a homoru partba ütközik s azt rombolja s kimossa, a hordalékot meg lejebb a domboru parton lerakja, mert ott lassítania kell a folyását, ott akadály van. A mi pedig egy ilyen kis részletre áll, az az egész folyóra is áll. A felső, nagy esésű részben mindent elmos, még a sziklát is vájja, a középső folyásában sem el nem ragad, sem le nem rak sokat, de az alsó, nagyon lassu folyásu szakaszában meg mindent lerak, a mit felső folyásában elragadhatott. Tehát, ha ott erdőség van, akkor semmit, vagy nagyon keveset, mert hiszen az erdő a törmeléket s görgeteget elkezni sem engedi, de a hol a felső folyásában kopár területek képezik vízgyűjtőjét, ott az alsó folyásában úgy feltölti saját medrét, hogy a partmenti lakosoknak ki kell azt kotorniok s két oldalt a partokat kell gát-szerűen az így nyert anyaggal feltölteniök, nehogy az ár helységeiket s földjeiket elborítsa. Így a Po alsó része

Olaszországban olyan mederben folyik, a melynek feneke a közeli falvak szintjénél magasabban fekszik. El lehet képzelni, hogy milyen kopár felső folyásának vízgyűjtő medencéje!

Így töprengve megint a romokhoz visszatérve, látjuk, hogy a szél mekkora porfelhőket kap fel az országútnak az állomás s a romok közötti részén. Mindjárt tisztában lehetünk azzal, hogy a levegő is csak úgy szállítja a port, mint a víz a görgeteget. A szél nem egyéb, mint mozgó levegő s ha akadályba ütközik, mozgása lassubbá válik s akkor már nem képes annyit szállítani, mint a mennyit magával ragadott akkor, a mikor még nagyobb sebessége volt. Hiszen tudjuk, hogy a vihar felnötteket is földre teper, míg a szellő még a gyermek sapkáját sem kapja el!

Tehát a szél a romokba ütközik s port rak ott le, a mint az a lakott házakkal is megesik; hát nem újjnyi por rakódik le ott, a hol nem törülnek s nem takarítanak, s nem látszik meg az azokon a járdákon s utcákban, a hol nem sepernek? S ha ez így megy évről-évre, akkor az évszázados por bizony egy egész várost temethet el, még ha nem is dült előbb romba.

De hogyan lesz abból a porból humusz s hogyan rakódik még mindég rá akkor is, ha a romok már ki vannak egyenlítve?

Úgy, hogy a por nemcsak száraz földrészekből s finom homokszemekből áll, hanem az élet csiráit is tartalmazza. Apró, szabad szemmel nem is látható spórákat, magvacskákat, a melyek a porral együtt szállnak s vele együtt meg is telepszének s ha egy kis nedveséghez, egy termékeny esőhöz jutnak, nyomban ki is kelnek s kis moszatok, majd zuzmók s mohok alakjában ékesítik a romhalmazt. Azután elhalnak s testük-

a kit dicsőítenek, felmagasztalnak? — kiáltott fel csodálkozva s némi szemrehányással hangjában a másik.

Az irigyelt nagy ember pedig végig simította őszülő haját, maga elé nézett a semmiségbe vesző tekintettel s úgy mondta kissé gúnyosan:

— Persze, ön is azt hiszi, mint annyian, hogy a dicsőség útján egyszerre a Parnasszus tetejére tánczol. Ilyen nagy ugrás még sincs az életben. Az odavivő utat is meg kell találni és az út göröngyei megölik az emberben a hitet, a lelkesedést.

Egy igen szomorú monda beszél a vándorról, a ki az ideálok templomát a hegység ormán kereste s midőn összetörve, elfáradva, megöregedetten följutott odáig, akkor hallotta, hogy a templom lenn van a róna közepén, ajtaja éjjel-nappal nyitva s bemehet rajta mindenki.

Eszembe jutnak a reményekben, csalódásokban s végre a diadalokban gazdag évek. Mint valami ködfátyolkép vonulnak el előttem a nyomorúság napjai, mikor hiába küzdöttem, fáradtam, azután pedig első igazi sikerem, mikor nevem egyszerre ismertté lett s az újságok is egybenhangzóan elismerték, hogy nagy ember vagyok, a ki . . . itt egy csomó a közönség elé dobott üres frázisok, a mik csodálatosképen akkor, mikor már

megérdemelném a dicsőítést, hidegen hagyják a szívemet.

Emlékeim közül most már annak a szép szőke kis leánynak a képe nyomul előre. A doktorék kis leánya volt, Ibolyának hívták. Valóban olyan is volt ő, mint egy üde tavaszi ibolya. A hangja, a termete, a kerekre nyílt szép kék szeme csodálatos hűséggel rajzolódik elém régi emlékeim közül. Mintha csak most látnám, a mint pajkosan, incselkedve néz rám, én pedig tele szórom arczát, aranyos haját illatos, fehér ibolyákkal. Nem mondtam soha, hogy szeretem, azt sem ígértem neki, hogy eljövök érte, de azért tudom, hogy visszavárt engem és ki tudja, mi lett vele a nagy várakozásban? — Elhallgatott és elgondolkozva nézett maga elé.

A nyüzsgő sokasággal telt utcáról felhallik a járókelők vig beszéde, melybe el-elvegyül a kis gyermekek boldog kacajja. Ma mindenki siet ki a szabadba; apraja, nagyja örül a napsugárnak.

— Ha nem venné rossz néven, kérdeznék valamit, — szólalt meg rövid szünet után kissé félénken a fiatalabbik s egy bátorító fejbólintásra folytatja:

— Miért nem keresi fel őt, hátha ez megnyugtató, elcsöndesítené a fájó emlékeket?

kel trágyázzák termőhelyüket; de sírjaikon új élet kél, még pedig mindig nagyobb s tökéletesebb formákban, úgy, hogy az elhalt alakokat füvek, majd bokrok s végül fák követik, ha nem is mindig csak a szél hordta szárnyas magvak segítségével, hanem sokszor egy rovar, vagy egy madár is önkénytelenül terjeszti a vegetációt, a midőn egy emésztetlen magot mindjárt a trágyával együtt vet el. S ezek az egymás sírján kelő növények mind megannyi kisebb, majd nagyobb szélfogók gyanánt működnek, úgy, hogy termőhelyüket felváltva, hol saját testükkel, hol meg az ennek életében felfogott szél szállította porral töltik fel.

A növényi élet tehát csak részben takarja be tetemeivel a tar területeket s az azokon képződő humusz csak részben korhadvány, részben pedig por, melyet az élő növények a szél sebességének csökkentése révén évről-évre ott fognak mint anyag- és élethozót.

Ez volna a pornak szerepe a talajképződésnél.

Épen olyan fontos, sőt talán még fontosabb szerepe van még a pornak a meteorologia, a légbeli tűnemények terén, a mennyiben por nélkül nem lehet felhő, felhő nélkül pedig sem eső, sem hó nem volna, csapadék nélkül pedig aligha volna más növényzetünk, mint a milyent azon kietlen vidékeken találunk, a hol tényleg az egész éven át nem esik az eső, hanem csak erős harmatok vannak reggelenként, mint pl. a tibeti fennsíkon, úgy, hogy a légbeli por a földi élet mostani alakulásának teremője!

Aitken és Helmholtz ugyanis már évtizedekkel ezelőtt kísérletekkel bebizonyították, hogy a vízgözből sűrűbb és finomabb ködök képződnek, ha a levegőben nagyobb számmal vannak jelen szilárd részecskék s ha ezek

száma csekélyebb, akkor nagyobb szemű ködök, sőt esőcseppek jönnek létre. A finomszemű köd a levegőbe emelkedhet s felhőt alkot, a melyből csak később válik valahol eső, holott a nagyszemű köd, még kevésbé az esőcsepp sehogy sem emelkedhet a levegőbe.

A hol tehát finom por van, a párák arra finoman elosztódva csapódnak le s azzal felhő alakjában változtatják helyüket, a hol pedig a levegő abszolút tiszta, a mi ritkán fordul elő, ott a víz, a mint párolog, úgy a közeli hidegebb tárgyakra azonnal le is csapódik.

Köztudomásu, hogy a szőlő- és gyümölcsstermést a fagytól akként óvják meg, hogy mentül nagyobb füstöt gerjesztő tüzet gyujtanak. Itt korántsem a tűz egészen jelentéktelen melege, hanem a füst az óvószér. A füst ugyanis csupa piczike kis lebegő szénrészecskékből áll, a melyek a ködképződést mozdítják elő, mesterséges kis felhő alakul, a mely a kisugárzást s így a növényzet lehülését, elfagyását gátolja; hiszen tudjuk, hogy borult időben a késői fagyoktól félni nem kell.

Ezt a jelenséget a Nápoly környékbeli vezetők szintén ismerik, ott vannak ugyanis az ugynevezett szolfatara-kráterek, vagyis a talaj olyan roncsai és üregei, a melyekből a földalatti melegvízforrások forró gőzei szállanak fel. Ezek a gőzök azonban a naphevítté pormentes levegőn alig látszanak, mert nincsen mire lecsapódniok, ilyenkor a vezetők egy kis rőzsét, vagy egy darab papirost gyujtanak meg, mire a gőzök több méternyi átmérővel bíró gömbalakban legott sűrű, fehér felhőkké tömörülnek össze.

Hogy a pornak ezenfelül a hó, dara, de különösen a jégeső képződésénél is van szerepe, abból is kitűnik, hogy a jégszemekben mindig idegen szilárd magvak

— Gondolkoztam már ezen, de nem lehet, — válaszolta az idősebbik csöndes álmodozó hangon. — Ha most felkeresném és ő talán már belenyugodott a változhatatlanba, van családja, a ki meleg szeretettel veszi körül s én csak durván feltépném gyógyuló sebéről a jótékony, puha vattakötést, nem tudnám megbocsájtani magamnak soha. — Vagy pedig megtudnám azt, hogy már meghalt egyedül, elhagyatva s egész élete örömtelen, sívár várakozásban telt el, — ez is elviselhetetlen lenne rám nézve. Pedig sokszor úgy jön, hogy menem kell, kivált ilyenkor ibolyanyiláskor úgy elfog a vágyódás utána, hogy szinte gyermekes félnkséggel gondolok arra: vajjon megismerne-e, örülne-e nekem, nem felejtett-e el, úgy mint én őt egy ideig elfeledtem s vajjon ott lakik-e még? Vinnék neki sok-sok ibolyát. Tele szórnám az arcát, a haját és megkérdezném tőle: vannak-e ezek az ibolyák is. olyan szépek, illatosak, mint egykor a pelyhesállú legényké-é voltak?

De hátha már kiment oda lakni, a hol olyan nyugodtak az emberek s csak alusznak csöndesen, mozdulatlanul és álmodnak szépet arról a másik világról, a hol nincsen hiú előretörés, hazug ragyogás.

Valami belső sejtelem űzi, kergeti előre az embert

s mikor már fönn van a Parnasszus tetején, akkor veszi észre, hogy az élet sokkal szebb odalent. A létért küzdő emberiség itala édesebb, öröme tisztább és hamar muló élete percei nem szülnék unalmat, hazug mámort.

Ha hátratekintünk az áthaladt utakra, akkor látjuk, hogy itt is volt egy szép virág, amott is és mi ezt mind elfelejtettük leszakítani a nagy előretörésben.

Ragyogó tájakon haladtunk át, észrevétlen hagyva a kínálkozó örömet s mikor már elértük a célát, a miért feláldoztunk mindent, akkor csalódottan nézünk magunk elé, hogy hát érdemes volt-e ilyen áron azt a nagy áldozatot hozni, hogy közömbösen végig haladjunk ama napsugaras, gyönyörű tájon, a hol a tavasz tele marokkal szórja a virágot. És mi ezt mind nem élveztük, elmulasztottuk, nem volt tavaszunk, ifjúságunk.

Annyi szomorúság érzett ki a hangjából, hogy fiatal társa örökké mosolygós arca is elborult és részvétellel nézte az irigyelt nagy embert, a ki önmaga előtt kicsi, szánalmas alakká törpült.

Sötét bánat nehezedett mindkettőnek a lelkére, pedig a természet tavasza, a fehérvöntösű kaczagó leány ott fut körülöttük és tele marokkal szórja, édes gyönyörűséggel, fáradhatatlanul a sok illatos virágot.

vannak jelen. Ez utóbbi esetben tehát nem a felhőképző rendkívül finom, alig látható, hanem kézzel fogható durva porról van szó.

Valóságos önszabályozást képez az, hogy a finom por alkotta felhő mint eső a levegőben túlságosan felszaporodott alantósabb, durvább port leveri s magával ragadja talajalkotónak, élethozónak.

S ha mégis sokan portörlés közben szidják és átkozzák a sok port, gondolják meg, hogy a porszemek nagysága és minősége szerint ez a por hol talajalkotó, hol élethozó, hol meg felhőt létesít, esetleg jégesővel fenyeget s ezáltal az egész föld összes életjelenségeinek szabályozója.

A nyugdíjtörvény revíziója.

Irta: Balogh Ernő.

Az «Állami Tisztviselők Országos Egyesülete» és az «Országos Bírói Egyesület» márczius hó folyamán közös emlékiratot terjesztett a kormány elé, a melyben a nyugdíjtörvény módosítását szorgalmazza. Az emlékiratot a két egyesület elnöke: gróf Batthyány Tivadar és Grecsák Károly curiai bíró nyújtotta át a miniszterelnök és pénzügyminiszter uraknak, a kik a két elnököt igen szívesen fogadták.

A memorandum, hivatkozással arra a trónbeszédre, a melylyel Ő Felsége a most működő országgyűlést megnyitni méltóztatott, a mikor is az országgyűlés egyik tennivalója gyanánt azt a feladatot említi fel, hogy «előkészítendő lesz a nyugdíjügynek, elsősorban az özvegyek és árvák ellátásának újabb rendezése», abbéli reményének ad kifejezést, hogy a nyugdíjtörvény módosítása már nem fog soká késni.

Az emlékirat felsorolja azokat a javaslatokat, a melyeknek megvalósítását az állami alkalmazottak a nyugdíjtörvény módosítása kapcsán elérni óhajtanának.

A javaslatoknak lapunk t. olvasóit is érintő részeit a következőkben ismertetjük:

Az állami alkalmazottaknak mai díjazása teljesen kizárja annak a lehetőségét, hogy abból a családos alkalmazottak túlnyomó többsége munkaképtelenségének idejére saját maga részére, avagy utána maradt családja javára bármit is félre tegyen; ilyképen az állami alkalmazott, illetve családja abban az időpontban kizárólag a neki az államtól jutó végellátásra (nyugdíjra) van utalva. Ezért ennek a végellátásnak olyannak kell lennie, a mely az alkalmazott és családjának legszerényebb igényeit mégis olyképen elégíti ki, hogy a nyugalom ideje ne váljék kétségbeejtő gondok időszakává. A nyugdíj mai rendszere mellett különösen az özvegyek és árvák ellátása olyan nyomorúságos, hogy azokra nézve a családfő halála egyenlő értelmű a legsúlyosabb anyagi nyomorba jutással.

Elsőrendű szükségképen emeli ki a memorandum, hogy az alkotandó új nyugdíjtörvény hatálya a magyar állam összes alkalmazottjaira terjedjen ki, beleértve a szolgásemélyzet minden egyes tagját és ki nem hagyva azokat sem, a kik bármely szolgálati ágban, bármily

elnevezéssel, napidíj vagy napibér ellenében szolgálnak, mert a dolog természetéből folyik, hogy az állami alkalmazásnak minősége nem tehet különbséget a végellátásnak elvi alapjai dolgában.

Megköveteli az elemi méltányosság azt is, hogy az állami alkalmazottak korábbi díjnoki és napibéres szolgálatainak ideje is számításba vétessék, mert ezek nagy része nem önhibájából és nem a megfelelő minősítés hiánya miatt, hanem költségmegtakarítás okából végzett ugyanolyan érdemleges munkát, mint a kinevezett alkalmazott.

A memorandum tehát, bár külön nem is említi fel az erdészeti altiszteket, ezekre is más, a jelenleginél méltányosabb és igazságosabb elbánást hoz javaslatba, a mi természetszerűleg abban állana, hogy az erdészeti altisztek is minden egyes szolgálati év után megkapnák az őket megillető nyugdíjat.

Javasolja az emlékirat, hogy a nyugdíj összegének megállapításánál a betöltött félév egész évnél számítottassék és hogy a nyugdíjazást fegyelmi büntetés gyanánt is ki lehessen mondani. Ez utóbbinak meglebbe az a kedvező hatása, hogy a fegyelmi bíróságok nem kerülnek ennek alkalmazását olyan mértékben, a milyen mértékben most a szolgálatból való elbocsátástól tartózkodnak. Ha pedig valakit szolgálatból való elbocsátásra ítélnék, úgy a hivatalvesztésre elítélt ne veszítse el az egész nyugdíját, hanem annak csak felét, ellenben családjának végellátási igényeit ne érintse ez a büntetés, kivéven természetesen azt az esetet, mikor az illető családtag is részes a szolgálati vétség elkövetésében.

A végellátás megszabásánál figyelembe jövő javadalmazásba a lakpénz beszámítását is kéri a memorandum, mert a lakáspénz az állami alkalmazott illetményének tetemes része, a melynek elvesztése még inkább megnehezíti reá nézve a megélhetést, mert az nem áll, hogy a nyugdíjasnak igényei kisebbek volnának, mint a tényleges szolgálatban levőé, hiszen az esetek túlnyomó nagy száma azt igazolja, hogy a nyugdíjasnak is sok gondot adhat családja, hogy a kor előrehaladásával a betegség is gyakoribb, mint annakelőtte, ez pedig nem csökkenti, sőt ellenkezőleg, szaporítja kiadásait. De különben is a lakpénz, illetve az ennek ellenértékében kapott természetbeni lakás, csak olyan javadalmazása az állami alkalmazottnak, mint a fizetése. Minthogy azonban a lakáspénznek a nyugdíj alapját tevő javadalmazásba való beszámítása — tekintve, hogy ez a kedvezmény az özvegyi nyugdíjat is természetesen növelné — az állam terhét nagy mértékben fokozná, felajánlja a memorandum azt, hogy ebből a célból minden állami alkalmazott összes javadalmazásából egy bizonyos hányad levonassék, a mi természetesen nem lehetne nagyobb, mint az az előny, a melyet az állami alkalmazottak jelenlegi végellátásukon felül nyernének.

Ezzel kapcsolatban eltörleendő volna a jelenleg fizetett szolgálati díj, valamint a fizetés és nyugdíj után ma követelt nyugtábelvétel.

Az özvegyek részére a memorandum nyugdíj címén

annak az összegnek a kétharmadrészét javasolja megállapítani, melyet a férj évi nyugdíj címén már élvezett, vagy a mely őt elhalálozásakor megillette volna. De az özvegyi nyugdíj szolgáltnál évi 300 koronánál, altiszteknél évi 400 koronánál, díjnokoknál évi 600 koronánál, segédkezelőknél pedig évi 800 koronánál kevesebb ne lehessen.

Nevelési járulék — tekintet nélkül a gyermekek számára — minden gyermek után az özvegyi nyugdíj egyötöd részében lenne megállapítandó, de ez az összeg egy-egy gyermek után évi 60 koronánál kevesebb nem lehetne, míg a szülőtlén árvák nevelési járuléka kétszeresét tenné annak az összegnek, a mely a gyermekeket anyjuk özvegyi ellátása esetére megillette volna.

Minden elhunyt állami alkalmazott családja, tekintet nélkül arra, hogy szerzett-e már végellátásra igényt vagy sem, három hónapon át a férj, illetve atya, vagy anya legutolsó járandóságainak élvezetében volna hagyandó és temetési járulékot kellene adni a nyugdíjképes vagy nyugdíjas állami alkalmazott, valamint annak nyugdíjra jogosult özvegye és nevelési járulékra jogosult gyermeke után is, míg a nőtlén, hajadon vagy özvegy állami alkalmazott temetési járuléka az illető hozzátartozóinak, ilyenek nemlétében pedig hivatali főnöke kezeihez volna kifizetendő.

A valóságos életviszonyok számbavételével kimondandó volna, hogy egyrészt az új törvény szabályait kell alkalmazni mindazokra, a kik annak hatálybalépte után válnak végellátásra jogosultakká, másrészt pedig az új törvény hatálybaléptekor élvezett minden végellátás (nyugdíj, özvegyi ellátás, nevelési járulék), a mennyiben ez az illető által kérelmeztetik, beigazolt rászorultság esetében az új törvény alapján megszabható megfelelő végellátás többletének felerészével volna emelendő.

Ezek volnának röviden azok a kívánságok, a melyeket az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete, valamint az Országos Birói és Ügyészi Egyesület a kormány elé terjesztett.

Mint látjuk, a két egyesület nemcsak a tisztviselők jövőjéről óhajt gondoskodni, hanem az altisztek, szolgák és díjnokokról is és pedig olyan mértékben, hogy a kívánságok teljesítése előreláthatólag közmegnyugvással fogna találkozni.

Kivánatos volna, hogy a nyugdíjtörvény módosítása mielőbb tárgyalás alá kerüljön és hogy a fenti kérelmek minél nagyobb mértékű méltánylásban részesüljenek.

Itt említjük meg egyúttal azt is, hogy a fogházörök és börtönörök végellátás tekintetében jelenleg ugyanolyan elbánás alá esnek, mint az erdészeti altisztek, vagyis reájuk is az 1885. évi XI. t.-cz. (nyugdíjtörvény) 27. §-ának első bekezdésében foglalt rendelkezések a mérvadók, úgy hogy náluk is a nyugdíj ugyanolyan mértékben, mint az erdészeti altiszteknél, csak 10—10 évi szolgálat után emelkedik.

Az igazságügyi miniszter úr belátván ennek a nyugdíjazási eljárásnak igazságtalan, hátrányos és tartóhatatlan voltát, a fegyházeti örök nyugdíjazásán úgy

segített, hogy részükre minden egyes esetben nyugdíjpótlékot engedélyez. Ez a nyugdíjpótlék olyan összegekben van megállapítva, hogy azzal együtt mindenki olyan összegű nyugdíjat kap, mintha a nyugdíjtörvény 24. §-a szerint nyugdíjaztatott volna. E szerint mindenki, 10 évi szolgálat után, fizetésének 40%-át, minden további betöltött év után pedig még a fizetésnek 2%-át kapja mint nyugdíjat és nyugdíjpótlékot együttvéve.

Ha tehát például egy évi 1200 korona fizetéssel javadalmazott fogházör 38 évi szolgálat után nyugdíjba megy, akkor az eddigi évi 900 korona nyugdíj helyett évi 900 korona nyugdíjat és még évi 252 korona nyugdíjpótlékot is, vagyis összesen évi 1152 korona végellátást kap, mert ez az összeg felel meg annak, a mit az illető abban az esetben kapna, ha a nyugdíjtörvény 24. §-a értelmében, vagyis olyan alapon nyugdíjaztatnék, mint a többi állami alkalmazott.

Örömmel tudatjuk t. olvasóinkkal, hogy amint az igazságügyi miniszter úrnak ez a humánus intézkedése az Országos Erdészeti Egyesület útján a földművelésügyi miniszter úr tudomására hozatott, a földművelésügyi miniszter úr is azonnal megtette a kellő lépéseket az iránt, hogy addig is, a míg a jelenlegi nyugdíjtörvény revízió alá kerül, az erdészeti altisztek is megfelelő nyugdíjpótlékban legyenek részesíthetők. Reméljük, hogy ez sikerülni is fog.

Vadászat a Száván túl.

Irtá: Gy. Gy. K.

Az évszázados török uralom átkát és bajait a többi Balkán állam, legfőként Románia és Bulgária már régen kiheverték, míg legközelebbi szomszédunk, Szerbia, ebben is elmaradt s így közállapotai tekintetében nem egy helyt ma is ott tart, a hol egyéb államok őt legalább fél évszázaddal megelőzték. Az elmaradt állapotok közé sorolhatjuk a szerb királyság területének mai vadászati viszonyait is, a mi annál elszomorítóbb, mivel az erdős-hegyes ország épen nem sorolható Európa vadban legszegényebb tájai közé.

1830-tól kezdve, vagyis a mióta Szerbia szabaddá lett, az évszázadokon át elnyomott szerb lakosság, hogy kulturtermő területekhez jusson, a garázdálkodás határvonaláig terjedő korlátlansággal irtotta-pusztította legszebb erdőségeit, csak hogy egy-egy talpalatnyi földet termővé tehessen. Az egész ország területén folytatott erdőirtási műveletek rendkívül káros befolyással voltak a vadállományra is. Hogy bárki a vadat oltalomban vagy épen gondozásban részesítette volna, erről szó sincs, úgy, hogy a vadaknak az a tömege, a melyekről Szerbia pagonyai a Hunyadyak és a Brankovicsok korától kezdve utolsó török háborúink lezajlásáig, hazánk-szerte híresek voltak, az egykori vadállománynak ma már alig egy-egy negyedére olvadt. E mellett több olyan vad-species, a mely Szerbiában régen otthont tartott, a XIX. század második felétől kezdve végleg kipusztult onnan. Végre ez érthető is, miután a korlátlan erdő-

irtás keretében bárki korlátlanul űzhette, írhatta Szerbia valamennyi vadfajtaját, a nélkül, hogy erről bárkinek is tartozott volna számot adni. Nagyon későn, a szerencsétlen véget ért Sándor király uralkodása alatt, alkotta Szerbia 1898-ban, tehát 13 évvel ezelőtt, első, e mellett ugyancsak hézagos, sőt kezdetleges vadászati törvényét. Törvényük lényegében azon alapszik, hogy a vadászati jog gyakorlása a terület tulajdonosát illeti. Tekintve azt, hogy a szerb királyság területének nagy része a szerb államkincstár tulajdonát képezi, a vadászat ügyének föllendítése az állam kezébe volna letéve, ha ugyan a szerb állam csak egy szemernyit is törődött volna vagy törődne a vadászat ügyével.

A szerb államkincstár kisebb részben bérbé adja a vadászterületek egy részét; esetenként pedig szakközegei által maga is gyakorolja a vadászatot egyik-másik erre még alkalmasnak mutatkozó területén. Ám a vadászterületek száma a királyság területén ujjainkon is elszámálható lévén, ez úton a szerb királyság jövedelmét fokozni nem lehetett.

Egyszerű vadászengedélyeket szoktak kiállítani mindazok részére, a kiknek illet a szerb rendőrhatalóságok kiszolgáltatói jónak látnak. Egy-egy vadászengedélyért 5, 10, 20 koronát kell lefizetni, a szerint, a mint azt egy járásra, egy megyére vagy az egész királyság területére való érvényességgel kívánjuk megszerezni.

Vadászati védegylete Szerbiának is van; még a magyarbarát Milán király alakította azt, központi szervezettel s az egész ország területére kiható vidéki organumokkal.

A szerbek országos vadászati védegylete 50 vidéki egyesület keretében ezernél jóval több tagot számlál. Vadászati védegyletük szervezetének főhibája s az ebből eredő sikertelenség abban áll, hogy a központi védegylet minden egyes vidéki szerve kizárólag a maga felelősségére dolgozik, a központtal, az úgynevezett «lovác»-czal pedig mit sem törődik, a minek a vadászat ügye kétségtelenül kárát vallja. A vadászat révén befolyó jövedelmet az úgynevezett «Sumszky»-alap kezeli, a mely az e révén befolyt jövedelemből évente 10 százalékos jutalékban tartozik részesíteni a vidéki fiók védegyesületeket.

A hazánkban is honos főbb vadnemek sorából Szerbiában is találkozunk a rőtvalddal, az őzzel, a sörtevalddal, sőt a zergével is; a mely utóbbi rendszeren átvált a szomszéd bosnyák bérczek területeire.

A fajdféléket a siketfajd, a nyirfajd és a császármadár képviseli. Egyéb szárnyasvad közül jelentkezésük arányához mérten sorrendben jön: a haris, a vadgalamb, a gerle, az erdei szalonka, a darú, a túzok, a hattyú, a vadludak és a vadkacsák néhány fajtája, búvárfélék stb.

A szörmés ragadozókat a medve, a farkas, a hiúz, a vadmacska, a róka, a borz, az összes nálunk ismert menyétfélék és a vidra képviselik. A rabló szárnyasok közül valamennyi Közép-Európában honos ragadozóval, úgy egyben a barátkeselyűvel is találkozunk Szerbiában. A káros vadak sorában szerepel a mezei nyúl és a mókus. Számuk azért érthetően megcsappant.

Az agancsosok közül legkevesebb a koronás rőtvald, azzal is legfeljebb csak Kelet-Szerbia egyes pontjain és pedig a Stara planina, Miroc, Majdaupek, Juzua, Velika Morava tájain és a Golubác- hegységben találkozhatunk. Szerbia egyéb tájairól a gím-szarvas mintegy 100 év óta végleg kipusztult. Őzvaddal sórványosan mindenütt találkozunk Szerbiában; azért zónája a Golubác-hegység és a Homolskje planina határán túl nem terjed. Szerbiának szavamelléki részein sehol sem találunk őzet. A zergeállomány ma már nagyon gyér és csupán a nehezen megközelíthető Őrni vrh és a bosznávölgyi határ-bérczekre szorítkozik. Kelet-Szerbiában több helyen tanúzik a szirti fogoly, de sehol sem nagyobb számban.

A hiúz itt is végnapjait éli; legfeljebb a Suha és a Stara planina szakadékaiban található belőle néhány példány. A farkas ma is tömegesen garázdálkodik szerb földön; így az idei tél folyamán is ismételtten rettegésbe ejtette a félreesőbb szerb falvak lakosságát.

A szarvastehénre, a dämvadra és az őzre a kímélet az egész évre kiterjed. Sajnos, ezt a tilalmat alig respektálják. A szarvasbika, dämrika és az őzbek lövési ideje július 16-tól szeptember 30-áig tart; viszont a fajdfélék kíméleti időszaka csupán február és márczius havára szorítkozik. A szirti fogoly és a császármadár tilalmi szaka január 1-től július 25-ig, a fogolyé februártól július 25-éig tart. A vízi szárnyasok közül csupán a vadkacsa részesül tilalomban, még pedig márczius 1-től május 31-éig.

A vadászatra jogosított nemcsak fegyverrel, hanem bárminő fogó-, háló- és csapóeszközzel fogdoshatja a vadat. Vadászmodszereik közt legnépszerűbbek a nagyobb hajtó- és körvadászatok. Az egyöntetű szervezkedés és eljárás hiánya és a vadászati ügyet ellenőrizni hivatott tényezők lanyhasága mellett nem csodálkozhatunk a fölött, ha a korlátlanul garázdálkodó dúvad elpusztítja még azt a szerény vadállományt is, a miről Szerbia vadvédelme legalább papíroson és a statisztikában megemlékezik.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: Hreblay Emil m. kir. gazdasági felügyelő.

Miként kell a földet megmunkálni, hogy minél nagyobb termésünk legyen? A felelet erre egyszerű lehetne, t. i. szántani, szántani és harmadszor is szántani. De aki nem gazda, az nem hiszi ezt el s azért ezzel a kérdéssel bővebben fogunk foglalkozni és meg is magyarázzuk, hogy miért kell a földet minél többször megszántani.

A megmunkálás folytán a talaj könnyebben képes magába fogadni a nedvességet s tovább megtartja azt. Ezenkívül a levegő és a melegség a jól megmunkált földbe jobban behat, azt termékenyebbé teszi, a beléje kevert növényi táplálóanyagot felbontja s alkalmassá teszi arra, hogy a vetemény azokat gyökerei segítségével fölvegye. Nagy haszna a föld megmunkálásának az is, hogy általa a talaj minősége egyenletessé válik, a

termőréteg lazább és porhanyóbb lesz, minek ismét az az eredménye, hogy benne a gyökerek jobban szétterjedhetnek, a növény gyorsabban fejlődik, erősebb, fejlettebb s nagyobb termést ad. A szántás tehát a legfontosabb része a talaj megmunkálásának s mondhatni, nagyrészt ettől függ maga a termés is. Minél több és jobb a szántás, annál több és jobb a termés.

A gyakori szántás fontosságát eléggé jellemzi az a régi magyar közmondás, hogy: egy szántás egy kenyér, két szántás két kenyér, három szántás három kenyér. A szántás minőségére pedig azt tartja a példaszó, hogy: a jó szántás, fél trágya.

Jó szántást csak jó ekével lehet végezni. Legjobb az az eke, melyet tetszés szerint lehet beállítani, a szerint, a mint mélyebb vagy sekélyebb, szélesebb vagy keskenyebb barázdákat akarunk szántani. Erre a célra igen alkalmas a talyigás vaseke, melyet, ha mélyen akarunk szántani, úgy kell beállítani, hogy a talyiga kisebb kerekét, mely szántatlan földön jár, magasabbra emeljük, a nagyobb kereket pedig, a mely a fölhasított barázdában jár, mélyebbre eresztjük. Ezenfelül az eke gerendelyét a ragasztószeg segítségével sekély szántásnál rövidebbre, mélyebb szántásnál hosszabbra eresztjük.

Minthogy a szántás eredménye a fölhasított barázdák minőségétől is függ, az eke beállítására a szántás előtt mindig nagy gondot kell fordítani. Minél szélesebb a barázda, annál jobban fordít az eke, ellenben minél keskenyebb, annál jobban porhanyít. A jó gazda tehát tarlószántásnál, vagyis az úgynevezett buktatásnál széles és sekély barázdát szánt, keverő szántásnál pedig közepes szélességű, de mélyebb barázdát fog, a mély szántásnál ellenben — melyet ős végén répa, burgonya, tengeri alá végez — a legkeskenyebb, de legmélyebb barázdát hasítja föl.

Hogy mély vagy sekély szántást alkalmazzunk-e, arra nézve nem lehet oly általános szabályt felállítani, a melyet bármily körülmények közt vakon követni kellene. Habár a mély szántást minden növény meghálálja, első sorban a talaj s csak másodsorban a termesztett növény határozza meg, hogy minő munkát adjunk a földnek.

Föltéve, hogy a talaj alsó rétege is alkalmas a növények termesztésére, annál nagyobb és biztosabb lesz a termés, minél mélyebb a felporhanyított réteg. Ebből azonban nem következik, hogy mindenütt és mindenkor mélyen kell szántani, mert bár a mély szántás igen fontos és czélszerű ott, a hol meg vannak az előfeltételei, de már pl. mély szántást alkalmazni olyan földben, melynek talaja túlságosan nedves, vagy melynek mélyebben fekvő rétegei terméketlen, kavicsos, kötermelékes anyagokból állanak, észszerűtlen eljárás volna s inkább talajrontásnak, mint művelésnek volna mondható, mely eredményében egyenlő a rablógazdalkodással, mert vagy örökre, vagy legalább hosszabb időre a termőképességet leszállítja.

Mielőtt a mély szántást alkalmazná a gazda, meg kell ismernie földjének mélyebben fekvő rétegeit s szá-

mot kell vetnie azon követelményekkel, melyeket a mély szántás megkíván. A mély szántáshoz ugyanis mélyebben járó erős eke, több és jobb erőben levő ígás jószág szükséges. A hol azonban mindezen föltételek megvannak s a talaj erre alkalmas, ott a mély szántásnak rendkívüli nagy előnyei vannak, mert megfelelő módon és viszonyok közt alkalmazva, növeli a termőréteget, a növényeknek több táplálékot nyújt, előmozdítja a gyökéret erősebb kifejlődését, megakadályozza a talaj kiszáradását, tehát védelmet nyújt bizonyos mértékig, a nálunk oly gyakran nagy károkat okozó szárazság ellen s mindezekon kívül még az a nagy előnye is megvan, hogy az ilyen mélyen megművelt talajon a gyom, a dudva nem szaporodik el oly könnyen, mint a sekélyen szántott földeken. A mély művelést azonban csak fokozatosan szabad gyakorolni, azaz évről-évre egy-két centiméterrel mélyebbre eresztetni az ekét. Így lassan az altalajról felhozott föld is megéri és termőképessé lesz. Az itt elmondott eljárással a földet igen termékenynyé lehet tenni. (bl.)

Paizstetvek elleni szer. A «Gärtnerische Rundschau» egyik múlt évi számában a paizstetvek ellen a következő főzetet ajánlja: 2 kgr. ként és 2 kgr. meszet 10 liter vízben egy óra hosszat főzünk s a főzés közben elpárolgó vizet időnkint forró vízzel pótoljuk; ezt a vöröses színű folyadékot azután egy óra hosszat állani hagyjuk, hogy az alatt az iszapos részek leülepedjenek. Az ekként megtisztult folyadékot a leülepedett iszapról leöntjük, 60 liter tiszta vízzel felhígítjuk és zsákvásvon átszűrjük. Ezzel a hígított oldattal kell a paizstetvek által megtámadott fákat még lombfakadás előtt bepermetezni, vagy ecset segítségével bekenni. A fák kilombosodása után még egyszer meg kell azokat permetezni, de most már az előbbinél gyengébb oldattal, a mit úgy készítünk, hogy az előbbi oldatból 2—3 litert, még 100 liter vízzel felhígítunk.

Ezzel az eljárással a paizstetveket — az említett lap állítása szerint — teljesen ki lehet irtani és mivel a fára permetezett oldat a fán egy vékony kérget is képez, ez egyúttal megvédi a fákat a paizstetvek ismételt fellépése ellen.

Madárijesztő. Veteményes ágyakat a madaraktól megóvándó, egy 2—2.5 méter nagyságú karó felső végén keresztbe egy léczet szögezünk s azután azt a veteményes ágy hosszában, annak egyik végében annyira beássuk, hogy azt a szél ki ne dönthesse. A keresztbe álló lécz mindkét végére fonalat kötünk s azokra egy-egy tükrödarabot akasztunk. Ezt a tükröt a szél ide-oda forgatja, mi által a tükrök minden irányban fényt vet, a mi a madarakat onnan elriasztja. Hogy a tükrök könnyebben forogjon, lehet a tükrök fölé egy parafadugót kötni s abba néhány madártollat tűzdelni, a mit azután a legkisebb szellő is mozgásba hoz. Hogy a tükrök állandóan a veteményes ágyra szórja a fényét, tanácsos ilyen madárijesztőt nem csak a veteményes ágyak mindkét hosszabb végén, de néhányat még keresztben is felállítani.

Veteményes ágyak öntözése. A veteményes ágyakat rendszerint nem szokták eléggé megöntözni s innen van azután a panasz, hogy a mindennapi öntözés dacára a palánta nem fejlődik szépen. Sokan azt hiszik, hogy ha egy 5 négyszögméter nagyságú (pl.: 1 méter széles és 5 méter hosszú) veteményes ágyat egy 10 literes kanna vízzel megöntözzük, az elég; pedig az ilyen öntözés csak mintegy 2 milliméter vastag esőrétegnek felel meg, a mitől pedig a talaj kellően át nem nedvesedik. A például 20 cm. mély gyökérrzel bíró növény megfelelő megöntözéséhez ennek a vízmennyiségnek 3—4-szerese szükséges, vagyis egy 5 m². nagyságú ilyen veteményes ágyra 30—40 liter vizet kell önteni. Mivel azonban a talaj ilyen mennyiségű vizet egyszerre nem képes magábaszívni, azért az eső módjára ismételt és ismételt kell az ágyakra az említett vízmennyiséget apránként ráönteni. Így semmi víz se folyik le az ágyakról, nem vész semmi kárba s a talaj sem kiszárad.

Arra a sokat vitatott kérdésre, hogy mikor kell öntözni, általános az a nézet, hogy tavasszal és ősz felé, a mikor tudniillik még hideg éjszakáktól lehet tartani, reggel kell öntözni, míg nyáron, száraz időjárás mellett reggel és este, máskor pedig legjobb este öntözni. Soha sem szabad azonban a naptól átmelegedett föld öntözésére hideg vízzel használni, hanem mindig állottat, vagyis olyant, a mit a nap már szintén felmelegített.

Oleander (Nerium Oleander L.) szaporítása. Az oleander hidegházi, örökzöld növény, melynek vastag, bőrnemű levelei sokat kiállanak. Legjobban fejlődik az oleander nyáron a napon, de mint nedves helyeket kedvelő növény, bő öntözést kíván. Átültetni kora tavasszal kell, jó kerti földbe, vagy agyaggal kevert homokba. A trágyaléval, vagy mesterséges növénytáplálékkal való öntözést igen meghálálja.

Az oleander szaporítása magról, dugványok útján, vagy nemesítéssel történik. A magvak jól csiráznak és a fiatal növény gyorsan is nő. Legegyszerűbb szaporítása azonban dugványozás útján történik úgy, hogy az oleanderról 15—20 cm.-es ágat levágunk, azt egy vizet tartalmazó edénybe (pl. befőttes üvegbe) állítjuk s a mikor ott gyökeret eresztett, elültetjük.

Az oleandert fagymentes helyen, esetleg egy nem nagyon nyirkos és nem tulságosan sötét pinczében kell átteleltetni.

Különfélék.

Kitüntetés. A m. kir. földművelésügyi miniszter úr a kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság kerületéhez tartozó mocsári erdőgondnokságnál alkalmazott *Wallandt Frigyes* m. kir. főerdőrnek, a ki több mint 41 év óta áll megszakítás nélkül tényleges állami szolgálatban, a «Diszérem negyven évi hű szolgálatokért» diszérmet adományozta.

Oroszország fakereskedelme. Oroszországnak tudvalevőleg óriási erdei vannak, annyira, hogy ha egyszer

valamikor a hozzájuk férhetés módja meg lesz adva, hazánk fakivitelének erős konkurrensé lesz! Az erdők feltárása azonban már kezdetét vette, a mi különösen fakivitele erősödéséből és a folyton szaporodó erdővásárlásokból bizonyítható. Így 1909. évben már 70 millió métermázsa fát vitt ki 320 millió korona értékben. Legjobb vevője Oroszországnak Anglia, hová termékeinek több mint 1/3 részét szállítja. Azután Németország, majd Hollandia, Belgium és Franciaország.

Az erdővásárlás terén pedig már a folyó évben is jelentékeny mozgalom volt. Így Tyszwicz gróf wolszini óriási erdeit megvette N. Heller Berlin—warsói fakereskedő cég másfél millió koronáért és annak anyagát gyorsított menetben szándékozik kihasználni és Németországba szállítani.

Plater gróf olchowici erdeit pedig a berlini A. G. fakereskedő cég vette meg 1 millió márkáért s ez a cég is az anyagot Németországba tutajozza, a hol saját fűrészsein fogja feldolgozni. *Craus Géza Aladár.*

Medvét lőtt. Breznóbánya sz. kir. város erdeinél, a hlinkai védkerületet ellátó Muóczik Ignác erdőaltiszt f. évi március hó 8-án védkerülete bejárása alkalmával nagy medvét lőtt.

Haláleseti segély baleset folytán. Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegélypénztár a törvényben biztosított 400 korona segélyt utalványozott ki özv. Popa Simonné részére néhai férje után, ki a nagyváradi l. sz. püspökség uradalmában mint erdőkerülő lévén alkalmazásban, szolgálata teljesítése alkalmával Béhagymás község határában ismeretlen gyilkosok által agyonlövetett. Az elhunyt a kötelező módon lévén fenti pénztárnál balesetre biztosítva, özvegyének a törvényben biztosított segélyt adatott ki.

Nyugdíjbiztosítás. Vincze János Sopron vármegyei védkerületi erdőőr és Imre Márton Udvarhely vármegyei hatósági erdőőr az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédsegély-pénztár rendes tagjainak első csoportjában két-kétszeres tagsággal nyugdíjra és balesetre biztosítottak.

Agyonlőtt vadász. Esterházy Mór gróf csákvári uradalmának erdőőre, Magyar László szándékos emberölés büntetével vádolva állt a székesfehérvári esküdt-bíróság előtt. Magyar László és Ádor János erdőőrket múlt év október 22-én a csákvári erdő fornai részére küldték ki, mert azt a jelentést kapták, hogy ott vadászok garázdálkodnak. Lesbe álltak s kis idő múlva egy fegyveres alakot láttak a bokrok mögött elrejtve. Az erdőőrök közeledtek feléje, mire az illető táskáját otthagya futásnak eredt. Az örök követték s a mikor már közelébe jutottak, a vadász hirtelen megfordult s rálőtt Magyarra. A lövés nem talált. Második lövésre már nem volt ideje, mert eldőrdült Magyar fegyvere s a vadász holtan bukott a földre. A golyó a gyomrát és tüdejét roncsolta szét. A halottban Zsebő István

zámolyi hirhadt vadorzóra ismertek. Az esküdtek megállapították a jogos önvédelmet, mire a törvényszék Magyar Lászlót fölmentette.

Időjelzés. A «Meteor» 1911. évi április hóra a következő időjelzést teszi közzé: Április havának változási napjai 1., 2., 6., 13., 15., 18., 21., 24., 28., 29., 30-ra esnek. Legerősebb hatásúak az 1-, 13-, 15-, 28- és 29-iek; az 1-sői hideg, csapadékos, esetleg szeles, a 13-iki száraz hűvös, a 15-iki hideg szeles, a 28—29-iki erősen változó, hol a hideg, enyhe és csapadékos jelleg váltja fel egymást.

Ezek szerint április hó folyamán inkább a hideg, mint a meleg jelleg fog érvényesülni, sőt 15-ike körül fagy is jöhet. Állandóbb jellegű időjárás 6—15 és 21—27 között várható.

Változások az erdészeti szolgálat köréből.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdészeti altiszti létszámukban beálló változásokról a szerkesztőséget értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter úr Horváth Gyula, Berthoty János, Bokor Vladimir, Voin Mihály és Kolozsváry István deliblati II. osztályú erdészeti altiszteket (erdőőröket) jelenlegi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett I. osztályú erdészeti altisztekké (főerdőőrökké) nevezte ki, — a zágrábi kir. erdőigazgatóság kerületében alkalmazott Pintár Ferencz kir. főerdőört pedig állandó nyugalomba helyezte.

*

A kolozsvári m. kir. erdőigazgatóság főnöke a laposnyai erdőgondnokságnál alkalmazott Mihály Demeter, a dési erdőgondnokságnál alkalmazott Babos Sándor és az abrudfalvai erdőgondnokságnál alkalmazott Fosztó Márton erdőőröket jelenlegi állomásukon való meghagyásuk mellett főerdőőrökké, — a reketői erdőgondnokságnál alkalmazott Durugy József, a kovásznai erdőgondnokságnál alkalmazott Schleichart Nándor és a vidrai erdőgondnokságnál alkalmazott Dán Albert I. oszt. erdőlegényeket, valamint az abrudfalvai erdőgondnokságnál alkalmazott Kolda Simon I. oszt. segéderdőört jelenlegi állomásukon való meghagyásuk mellett erdőőrökké, — a mocsári m. kir. erdőgondnokságnál alkalmazott Lokodi János II. oszt. segéderdőört, a stréza-keresztvári erdőgondnokságnál alkalmazott Szamosközy Bálint és az albáki erdőgondnokságnál alkalmazott Mikulecz József II. oszt. m. kir. erdőlegényeket jelenlegi állomásukon való meghagyásuk mellett I. oszt. erdőlegényekké, — Szabó Lajos hatósági erdőört, Török István szakvizsgázott erdőört és Nemes Miklós végzett erdőőri szakiskolai növendéket a reketői erdőgondnokságnál leendő beosztással, valamint Kotta Miklós szakvizsgázott erdőört az iszticsói erdőgondnokságnál leendő beosztással II. oszt. erdőlegényekké és végül a sárkányi erdőgondnokságnál alkalmazott Joneszku József II. oszt. segéderdőört jelenlegi állomásán való meghagyása mellett I. oszt. segéderdőörré nevezte ki.

*

A bustyaházai m. kir. erdőhivatal főnöke Paulyuk György I. oszt. m. kir. erdőaltisztet Kerekhegyről Bustyaházára, Gerstmájer Lajos II. oszt. m. kir. erdőaltisztet Bustyaházáról Kerekhegyre, Markocsány Endre napidíjast Királymezőről Bustyaházára helyezte át; ifj. Szálka Albert II. oszt. m. kir. erdőaltisztet a királymezői alsó erdőgondnokságtól a királymezői felső m. kir. erdőgondnoksághoz irodai szolgálattételre osztotta be.

Szerkesztői üzenetek.

Gyakran érkeznek felszólalások kiadóhivatalunkba a cím-szalagon átjavitott lakezím miatt. Ez úton közöljük, hogy ezen átjavitásokat nem a posta, hanem kiadóhivatalunk eszközi a bejelentett címváltozás alapján, a nagyobb arányú címnyomatási költségek megtakarítása céljából. Kérjük tehát, hogy fölszöveges reklamációkkal a t. előfizetők ne forduljanak hozzánk.

B. J. 1. A vadőri vizsgák az erdőőri szakvizsgákkal kapcsolatban Budapesten, Kolozsváron, Pozsonyban és Szombathelyen ősz-szel tartatnak. 2. Annak, a ki az erdőőri szakvizsgát letette, nem kell külön vadőri vizsgát is tennie, mert az erdőőri szakvizsgabizonyítvány vadőri állásra is képesít. 3. Vadőri vizsgát az tehet, a ki írni, olvasni és a négy számművelet szerint számolni tud, legalább 3 éven át szakadatlanul vadászati gyakorlati szolgálatban állott, feddhetlen magaviseletű, ép, erős egészséges és 20-ik életévét betöltötte. A vizgára a kir. erdőfelügyelő ad engedélyt; a vizsgadíj 10 korona. 4. Vadőri vizsgára készülni lehet: Hőnig István «A vadőr» című könyvéből, kapható az Országos Magyar Vadászati Védegyletnél (Budapest, VIII., Gyöntyük-útcza 13. sz.), vagy a földmivelésügyi miniszter úr által kiadott «Vadőr» című könyvből, mely Nagel Ottó könyvkereskedőnél (Budapest, VIII., Múzeum-körút 2. sz.) 1 koronáért kapható.

R. G. Ha volt önnek szerződése azzal a testülettel a melynél szolgált s a szerződésben ki volt köve, hogy önnek szolgálatképtelenség esetén nyugdíj vagy végkielégítés jár, akkor ezt ön jogosan követelheti a testulettől. De ha önt minden kikötés nélkül egyszerűen szolgálatba felfogadták, akkor sem nyugdíjra, sem végkielégítésre nem lehet igénye, még abban az esetben sem, ha — mint írja — 21 évig állott a testület szolgálatában. A vallás a nyugdíjigény szempontjából figyelembe nem jöhet.

R. J. Hogy a bíróság az ön ügyében miként fog ítélkezni, azt mi annál kevésbé tudhatjuk, mert az ügyet csak az ön előadásából ismerjük. Véleményt mi csak úgy mondhatnánk, ha mind a két érdekelt felet meghallgatnánk. Nyugodjék meg és várja be türelemmel a bírói ítéletet, az bizonyára igazságos lesz, még abban az esetben is, ha nem önnek adna igazat. Ha azonban azt hiszi, hogy a bíró tévedett, úgy módjában lesz az ítélet ellen fellebbezni.

Z. I. 1. Külföldi lap megrendelését rendszerint bármelyik könyvkereskedő elvállalja. De megrendelheti ön is a lapot, ha tudja az illető lap címét. Ha ott nem volna olyan czég a melyik erre vállalkoznék, vagy ön nem tudja a lap pontos címét úgy forduljon a következő budapesti hírlapkövetítő irodák egyikéhez: Lappert Antal, VI., Váci-körút 29. szám; vagy pedig: Magyar kiviteli és csomagszállító r. t. hírlapkövetítő osztálya, V. Mérély-útcza 11. szám.

2. Magyarországból külföldre igen sok lap jár; de hogy az ön által megnevezett városokba Budapestről jár-e lap, azt mi nem tudhatjuk.

3. A lótetű kedvencz tanyája a ló tarkója és sörénye; főleg ezeket, de minden tetves részt alaposan fertőtleníteni kell. A fertőtlenítőszer egyúttal meg is öli a tetveket, de a szőrszálakra ragadt petéket, a serkéket nem; ezért 3—4 naponként ismételni kell a kezelést mindaddig míg az élősködők mind elpusztultak.

Nagyon sokféle élősködő-ellenes szert ismerünk; a legismertebbek és leghatásosabbak a következők: a *dohányfőzet*, (ebből 1/2 liternyit számítunk 10—12 l. vízre); a *petroleum* (1 l. petroleum 2 l. olajra); a *benzin* (6 rész zöldszappanra 1 rész benzin); igen jök a gyógytárakban kapható kátránykészítmények, továbbá az anizsolaj is, utóbbiak azonban nagyon tetves állatnál kissé gyengék lesznek. Leginkább a dohányfőzetet vagy a petroleumot ajánlanám; ezek könnyen beszerezhető anyagok. Ha mindezek hatástalanoknak bizonyulnának akkor erősebb szerhez kell folyamodni, ilyen a következő: Rp. acid. arsenic. grnta 10, kali. carb. grnta 10. Ezt 1 liter vízben és 1 liter ecetben kell feloldani. A vakarót, keféket pedig 2—3% lysol- vagy kreolin- vagy 5% carbololdattal kell minden használat után megmosni. Az istállót is fertőtleníteni kell; legjobb a kifüstölés chlorgőzzel. A szerszámot is meg kell tisztogatni s belső felületét szürke higanykenőccsel bekenni. Vigyázni kell azonban arra, hogy ezt az állat le ne nyalhassa, mert higanymérgezést okozna.

Dr. Kukuljević József.

4. A 10 fillért a lap javára bevételztük.

P. J. Kérvények szerkesztésével nem foglalkozunk. Egyébként is az erdőőri szakiskolába való felvételért most még korai folyamodni. Kísérje lapunkat figyelemmel, abban majd benne lesz az erdőőri szakiskolába való felvételre vonatkozó pályázati hirdetmény, valamint az is, hogy mikor, hova kell a kérvényt benyújtani és hogy milyen okmányokat kell a kérvényhez mellékelni.

L. J. Előfizetése a beküldött 2 koronával ez év végéig rendezve van.

H. J. Állatok kitévéséhez műszemeket kaphat dr. Lendl Adolf praeparatornál — Budapest, II. Donáti-utca 7 szám, vagy pedig a «Hazai zoológiai laboratórium»-ban — Budapest, VII. Damjanich-utca 36 szám.

J. K. Annak, hogy a tavasszal *Korai juhar* Jókori jávor; (*Acer platanoides* L.) magja csak a következő tavaszon kel ki, egyedül az lehet az oka, hogy a magvakat nagyon kiszáritotta. A friss mag rendszeren 6—8 hét múlva kel, míg a száraz rendszerint csak a következő évben, vagy pedig egyáltalán ki sem kel. Az őszzel gyűjtött magvakat, hogy nagyon ki ne száradjanak, garmadákban, vagy felakasztott zsákokban kell télen át eltartani, de nem nagyon szellős, vagy túlságosan száraz helyen, mert különben nagyon kiszárad a mag s akkor nehezen csírázik. El lehet a juharmagot szabadban, fák alatt is tartani, ha ott arasznyi vastagon kitergetjük és jó vastagon lombbal befedjük; ilyenkor azonban gondoskodni kell arról, hogy az egerek hozzá ne férhessenek, a mit úgy érhetünk el, ha a magvakat meredek falakkal bíró árkokkal vesszük körül s azokból télen a havat kilapátoljuk.

Az őszi vetés biztosabb ugyan, de az a hátránya, hogy egyrészt a mag télen át az egerek pusztításának van kitéve, másrészt pedig hogy korábban kel s így a kikelő csemetéket a tavaszi fagyok tehetik tönkre. A hol az egerektől nem kell tartani, ott a korai kikelést azzal akadályozhatjuk meg, ha a bevetett ágyakat akkor, a midőn a föld már megfagyott, rózsával, száraz lombbal fedjük be, hogy a föld fagya későbbben engedjen ki. Tavasszal jobb vetni, de ez esetben — mint már említettük — gondoskodni kell arról, hogy a mag télen át nagyon ki ne száradjon.

B. J. 1. Tisztán *vadászsegédi* bizonyítvány alapján erdőőri szakvizsgát nem tehet, mert az erdőőri szakvizsgákra vonatkozó utasítás 2. §-a értelmében három évi *erdészeti* gyakorlati szolgálatot kell kimutatni annak, a ki erdőőri szakvizsgát akar tenni. 2. Olvassa el a fentebb B. J.-nek szóló üzenetet, abban ön is megtalálja kérdéseire a feleletet. 3. A 10 fillért a lap javára bevételztük.

ÁLLÁSKERESLET ÉS KINÁLAT

37 éves, kiszolgált katona, gör. kath., román, erőteljes, nős, gyermektelen, szakvizsgázott erdőőr, a ki 8 évig egy közbirtokosságnál mint altiszt szolgált, jó bizonyítványokkal rendelkezik, jobb uradalomnál erdőaltiszti állást keres. Az erdészeti munkákban teljesen jártas. Beszél románul, horvátul, tótul, oroszul, németül és magyarul. Czíme a szerkesztőségénél megtudható. (10.)

Állást keres s azonnali belépésre ajánlkozik kiszolgált szakaszvezető, nőtlen, a ki négy középiskolát és erdőőri szakiskolát végzett és a ki az erdészeti szakvizsgát jó sikerrel letette. Erdészet, vadászat, fácántenyésztés, valamint irodai teendőkben jártas. Czíme Hollósy Árpád erdészsegéd, u. p. Keresztúr-Apaj. (Pozsony megye.) (11.)

Erdőőri, vadász, vagy ezekhez hasonló erdőaltiszti állást keres 33 éves, keresztény, nős, családos egyén, ki az összes vadászati teendőkben jártas, mindenemű ragadozó s duvad pusztítását műöduval, vasakkal és mérgezéssel való irtását érti, a fővadak kipuhatólásában, etetőknél s a szóóknál való eljárást s ezeknek készítésében tökéletes ismeretei vannak. Czíme Burián Jenő erdőőr, Pápa (Veszprém megye.) (12.)

Állást keres jól szakvizsgázott, róm. kath. vallású, 35 éves, erőteljes, egészséges, nős, kiscsaládú erdőőr, ki 6 év óta egy nagyobb uradalomban működik; az erdészeti

és vadászat minden ágában jártas és mostani állását az erdő kiirtása miatt kénytelen elhagyni. Állását április 24-től elfoglalhatja. Czíme a szerkesztőségénél megtudható. (13.)

Vadőri állást keres szerény fizetéssel, 26 éves, nőtlen, erőteljes, megbízható pénzügyőr. Czíme a szerkesztőségénél megtudható. (14.)

HIRDETÉSEK

1911/979. sz.

Pályázat erdőőri állásra.

A szászsebesi m. kir. erdőhivatal pályázatot hirdet a kerületében megüresedett egy főerdőőri, (I. oszt. altiszti) előléptetés esetén egy erdőőri, (II. oszt. altiszti) egy I. osztályú erdőlegényi, egy II. osztályú erdőlegényi, egy I. osztályú segéderdőőri és egy II. osztályú segéderdőőri állásra.

Pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban körülírt szakképzettségüket, az államerdészethél szolgálatban nem levők ezenfelül kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított s ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket bizonyító orvosi bizonyítvánnyal, nemkülönbben életkorukról, illetőségükről, eddigi alkalmaztatásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségeikről szóló bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg írt kérvényeket *folyó évi május hó 31-éig* a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz nyújtják be.

Szászsebesen, 1911. évi márczius hó 9-én.

(4.)

M. kir. erdőhivatal.

Gróf Teleki Józsefné bácsalmási uradalmában április elsejével **vadőri állás** töltendő be. Megkivántatik, hogy a pályázó nős, szakképzett ember legyen, ki a vad- és fácántenyésztésben teljesen jártas, felesége pedig a baromfitenyésztéshez értsen jól. (5. II.1.)

A kérvények mielőbb küldendők be a méltóságos grófnőhöz intézve, az uradalom kasznári hivatalához.

Szakvizsgázott, nős, kiscsaládú erdőőr kerestetik április 24-ére. Lehetőleg Somogy-, Baranya-, Zala- vagy Tolna megyebeli egyének előnyben részesülnek. Folyamodványok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, uradalmi erdőhivatal Böhönye, Somogy megye ezim alatt küldendők. (6.)

2137/1911. sz.

Pályázat.

Az alulírott m. kir. erdőigazgatóság kerületében üresedésben levő három I. oszt. altiszti, (főerdőőri) előléptetés esetén négy II. oszt. altiszti, (erdőőri) illetőleg négy I. oszt., esetleg három II. oszt. erdőlegényi állásra az állományszerű illetményekkel pályázat nyitattik.

Pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában körülírt szakképzettségüket, az államerdészethél szolgálatába újonnan belépni kívánók ezenfelül ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, beszélő- és hallóképességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal,

továbbá eddigi alkalmazásukról, nyelvismereteikről, életkoruk és illetőségükről tanuskodó bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényüket 1911. évi április hó 23-ig az alulírott erdőigazgatósághoz nyujtsák be. Máramarossziget, 1911. márczius 16.

(7.) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Az aradvármegyei petrisi uradalomban betöltendő egy **erdőhivatali segédi**

állás. Javadalmazás: 1400 korona készpénzfizetés, természetbeni lakás, fűtés, világítás, kerthasználat, kukoricaföld két hizó részére, egy tehéntartás egy borjúval (egy éves koráig), 12 hl. szemes a baromfiak részére.

Elfoglalandó a f. évi április hó 15-én.

Kellékek:

1. legalább erdőőri szakvizsgai bizonyítvány, jó sikerrel,
2. kifogástalan szolgálati bizonyítványok,
3. a magyar és német nyelvnek szóban és írásban való tökéletes-, a román nyelvnek a szolgálat céljaira való szóbeli bírása,

4. magyar állampolgárság,

5. egészséges testalkat középhegységi szolgálattételre,

6. 40 évet túl nem haladott életkor.

Az egyszerű másolatokkal és az eddigi szolgálat leírásával felszerelt kérvények, melyek többé vissza nem adtnak, továbbá ajánlatok a f. évi április hó 10-éig a petrisi uradalmi igazgatósághoz (Arad megye) küldendőek. (8. II. 1.)

1911/1050. sz.

Pályázati hirdetés

erdészeti altiszti (erdőlegényi, segéderdőőri) állásokra.

A lipító-újvári m. kir. főerdőhivatal pályázatot hirdet a kerületében megüresedett kettő (2) I. oszt. erdészeti altiszti (főerdőőri), előléptetés esetén kettő (2) II. oszt. erdészeti altiszti (erdőőri), egy (1) I. oszt., előléptetés esetén három (3) I. oszt. erdőlegényi, három (3) II. oszt. erdőlegényi, illetőleg három (3) I. és három (3) II. oszt. segéderdőőri állásra.

Az altiszti állásokra pályázók az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban körülírt szakképzettségüket, az államerésznél szolgálatban nem állók ezenfelül kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos vagy honvédtörzsorvos által kiállított s ép, erős testalkatukat, különösen jó látó-, halló- és beszélőképességüket bizonyító orvosi bizonyítvánnyal, nemkülönben életkorukról, illetőségükről, eddigi alkalmazásukról, nyelvismereteikről, katonai kötelezettségükről szóló hiteles bizonyítványokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket felettes hatóságuk, az állami szolgálatban nem állók pedig az illetékes politikai hatóságuk útján 1911. évi április hó 30-ig a lipító-újvári m. kir. főerdőhivatalhoz nyujtsák be.

Lipító-újvárott, 1911. évi márczius hó 23.

(9.) *M. kir. főerdőhivatal.*

19 éves fiatal ember, hercegi erdőőr fia, atyja mellett hosszabb idő óta segédkezik, uradalomban csekély fizetés mellett erdőlegényi állást keres. Czime Lipták István, Cserépfalu (Borsod megye). (10.)

Eladó egy alig használt, szép kiállítású, kitünően lövő hármasszusz, Románci Géza fővadásznál, Mezőfény, Szatmár megye. (11.)

Egy nős erdővédi állás töltendő be gróf Teleki Józsefné öméltsága bácsalmási uradalmában április 15-ig. Előnyben részesül az oly egyén, kinek felesége a baromfi-tenyésztésben jártas. Kérvények grófné öméltsághoz czimezve, a bácsalmási uradalom kasznári hivatalához küldendőek be. (12.)

Uri ruhák készítéséhez való
jó brünni posztót és Lódent

legjutányosabb gyári áron szállít

Etzler és Dostal, Brünn

Schwedengasse 5/z.

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

**A gyárból való közvetlen bevásárlás
nagy előnnyel jár.**

Dús mintagyűjtemény a tavaszi és nyári évszakra, megtekintésre bérmentve. — Magyar levelezés.

(2. VI. 3.)

STAINER GYULA

cs. és kir. udv. szállító

magyar magpergető gyára

Körmenden (Vas megye)

ajánlja

**tű- és lomblevelű magvait,
tű- és lomblevelű csemetéit,**

továbbá

**gyümölcsvadonczokat,
díszfenyőket és cserjéket**

elsőrendű minőségben.

(3.IV.3.)

Faiskola-terület: 100 hold.

(1-5.)

FARAGÓ BÉLA

CS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓ

MAGYAR MAGPERGETŐ GYÁRA

ERDÉSZETI CSEMETÉTELEPEK

ZALAEGRSZEK

Mag- és csemetearjegyzéke megjelent. Valódi Helianthi Salsifis 1000 drb-ként 35 korona.